

وضعیت آموزش زبان فارسی در قزاقستان*

این گفتار به موقعیت زبان فارسی در قزاقستان می‌پردازد. رزا صادیقوا از دانشگاه آبای و غینی از دانشگاه فارابی مشکلات خود را در این خصوص این گونه بیان می‌کنند: در خصوص آموزش زبان فارسی در مدارس و برخی از دانشگاه‌ها، متأسفانه هنوز این زبان از سوی دپارتمان و وزارت آموزش قزاقستان جزو زبان‌های استاندارد اعلام نشده و تبلیغات برای زبان فارسی نیز اندک است و با کمبود روزنامه، مجله و کتاب مواجه‌ایم و وجود استاد ایرانی زبان و ادبیات فارسی از ضروریات است. سیدمحمدباقر کمال‌الدینی از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و حمید نوذریان از جانب مرکز گسترش زبان و ادبیات فارسی جهت تدریس زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه‌های قزاقستان به این کشور اعزام شده بودند، اما این کافی نیست. همچنین در مراکز ذیل کرسی زبان و ادبیات فارسی دایر است که به بررسی جایگاه آنها به طور اجمال پرداخته می‌شود.

دانشگاه فارابی: کرسی زبان فارسی در این دانشگاه ۳۰ سال سابقه دارد. این بخش از ۱۰ سال پیش تاکنون مورد حمایت رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران قرار گرفته و به ماهواره، ویدیو، تلویزیون، کتابخانه، کامپیوتر و لوازم جانبی آن از جمله: سی‌دی و فیلم‌های آموزشی و سینمایی مجهز است. در این مرکز اکنون ۳۰ دانشجو در سال‌های اول تا پنجم مشغول فراگیری زبان فارسی هستند. رئیس کرسی کمیسبایف و استادان آن غینی، گل‌بخت، آیمان و فریضه هستند. لازم به ذکر است که گوهر عمر خانوا، دانشجوی سال چهارم این دانشگاه، به مقام اول مرحله دوم المپیاد زبان فارسی در دانشگاه‌های قزاقستان نایل شده است. ایشان به مدت یک سال در مؤسسه دهخدا در ایران زبان فارسی آموزش دیده است. این دانشگاه از سال‌ها پیش هر سال به طور منظم همه دانشجویان خود را در

سال چهارم تحصیلی به این مؤسسه اعزام می‌کند. هزینه اقامت یک ساله و تحصیل برعهده دانشگاه تهران و هزینه بلیت رفت و برگشت برعهده دانشجویان زبان فارسی است.

دانشگاه آبیلائی خان

سابقه کرسی زبان و ادب فارسی در این دانشگاه به بیش از ۱۰ سال قبل می‌رسد که با حمایت رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران به ماهواره، ویدئو، تلویزیون، کتابخانه، سی‌دی، فیلم‌های آموزشی و سینمایی و اتاق کامپیوتر مجهز است. در حال حاضر در این مرکز ۲۲ دانشجو در سال‌های اول تا سوم مشغول فراگیری زبان فارسی هستند. رئیس کرسی حسن علیف و استادان آن، بولات بیک، افشین و نورضیاء می‌باشند. همچنین مراد ابراهیم اف و آیمان از فارغ‌التحصیلان موفق این دانشگاه می‌باشند که به زودی برای تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی به ایران اعزام می‌شوند. شایان ذکر است در سال گذشته طی سفر حسن علیف به ایران، موافقت‌نامه تبادل دانشجو بین این کرسی با دانشگاه علامه طباطبائی امضاء گردید که این موضوع در حال پیگیری است.

دانشگاه آبای

در دانشگاه آبای رشته زبان فارسی وجود ندارد، لیکن بنا به ضرورت و سنخیت رشته‌های شرق‌شناسی این دانشگاه، زبان فارسی به عنوان زبان اول خارجی دانشجویان محسوب می‌شود و این امر سابقه‌ای ۱۰ ساله دارد و با حمایت رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران از امکانات آموزشی برخوردار است. در این بخش اکنون حدود ۲۵ دانشجو مشغول فراگیری زبان فارسی هستند. استاد و مدیر برنامه‌های زبان فارسی در این دانشگاه رزا صادیقوا است. قابل ذکر است احمد نورالله، دانشجوی سال پنجم این دانشگاه موفق به کسب رتبه دوم در مرحله دوم المپیاد زبان فارسی گردیده است.

دانشگاه گومیلف

سابقه آموزش زبان فارسی در دانشگاه گومیلف (اوراسیا) در آستانه به عنوان زبان اول و زبان دوم، به چهار سال قبل بازمی‌گردد. در این دانشگاه نیز اتاقی مجهز به وسایل و امکانات آموزشی با حمایت رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران فراهم گردیده است. استادان بومی زبان فارسی مدینه و دوربیک هستند و به تازگی نیز حمید نودریان جهت تدریس

در این دانشگاه از طرف مرکز گسترش زبان و ادبیات فارسی اعزام شده است. دانشجویان اوراسیا نیز مانند دیگر دانشجویان رشته زبان فارسی در این کشور از خود شوق و علاقه نشان داده‌اند، چنان که عسل اسماگولوا و از همین دانشگاه به مقام سوم مرحله دوم المپیاد نایل شده است.

شرکت در دوره‌های دانش‌افزایی

برخی از دانشجویان زبان و ادبیات فارسی دانشگاه‌های قزاقستان در بهمن ماه ۱۳۸۴، در دوره دو هفته‌ای دانش‌افزایی که از سوی رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران در آلماتا برگزار شد حضور یافتند تا با ادبیات و فرهنگ و تاریخ ایران بیشتر آشنا گردند. اسامی این دانشجویان به قرار زیر است:

آیگریم دگی میرزا نوا، آیگریم اسماگولوا، آیگریم کوسانوا، آیدا تولب برگنوا، دینارا کریم بایوا، آقنور آیتیکوا. همه این دانشجویان در سال دوم رشته خاورشناسی مشغول تحصیل می‌باشند و زبان اول آنان زبان فارسی است.

پیشنهاد:

- گسترش سهمیه دانشگاه‌های قزاقستان برای جذب دانشجوی زبان فارسی از طریق طرح این موضوع در کمیسیون مشترک و پیگیری از طریق وزارت آموزش قزاقستان
- معرفی فارغ‌التحصیلان موفق و مسلط به زبان فارسی به رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران جهت اشتغال
- اعلام آمادگی برای حضور منظم‌تری در بخش‌های زبان فارسی به منظور نظارت مستقیم سفیر از روند آموزش زبان فارسی و ارائه سخنرانی، دیدار با رؤسای دانشکده‌ها و مدیران کرسی‌های زبان فارسی و نیز فراهم آوردن امکاناتی چون صدور ویزای رایگان برای اعزام دانشجویان زبان فارسی، توزیع مجلات و روزنامه‌ها و فیلم‌های مناسب و جدید ایرانی در بین کرسی‌های زبان فارسی.
- عقد موافقتنامه‌هایی بین دانشگاه‌های ایران با دانشگاه‌های اوراسیا، آبیلائی خان و آبای جهت اعزام استاد و آموزش منظم دانشجویان زبان فارسی.

پانویس:

* تلفیق شده از مجموعه گزارش‌های رسیده از رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران در قزاقستان